

Europese Commissie stelt nieuwe regels voor tegen greenwashing

Jellien Roelofs & Anne-Fleur Filemon¹

Uit onderzoek van de Europese Commissie is gebleken dat meer dan de helft van onderzochte duurzaamheidsclaims vaag, misleidend of ongefundeerd waren. Om dit fenomeen aan te pakken heeft de Europese Commissie twee richtlijnvoorstellen gepubliceerd die de aanpak van dit zogenaemde 'greenwashing' zouden moeten versterken. Als de voorstellen de eindstreep halen zullen deze belangrijke wijzigingen met zich mee gaan brengen op het gebied van duurzaamheidsmarketing en -communicatie.

1. Inleiding

Duurzaamheidscommunicatie en -marketing zijn belangrijk om consumenten in staat te stellen bewuste aankoopbeslissingen te nemen en daarmee bij te dragen aan duurzamere consumptie.²

Onjuiste, onzorgvuldige of ongefundeerde duurzaamheidscommunicatie (bewust of niet) kan de consument echter doen denken dat een product of dienst duurzamer is dan deze in werkelijkheid is en de consument daarmee misleiden.

Deze vorm van misleiding – ook wel greenwashing genoemd – was al niet toegestaan, maar met het toenemend aantal bedrijven dat de consument wil overtuigen van hun duurzame inspanningen en investeringen heeft greenwashing inmiddels problematische vormen aangenomen. Niet alles is zo groen als het lijkt en consumenten hebben steeds meer moeite om betrouwbare claims te herkennen.³ Uit onderzoek van de Europese Commissie is gebleken dat meer dan de helft van onderzochte duurzaamheidsclaims vaag, misleidend of ongefundeerd was.⁴

Greenwashing is misschien wel een van de grootste opkomende juridische risico's voor bedrijven wereldwijd, aldus Benjamin Franta, Senior Research Fellow en Head of the Climate Litigation Lab van het Sustainable Law Programme van de Universiteit Oxford.⁵ Tegelijkertijd zorgen uiteenlopende vereisten voor claims in nationale wetgeving ervoor dat bedrijven moeilijk aan deze uiteenlopende vereisten kunnen voldoen. Bij de Reclame Code Commissie worden steeds meer klachten ingediend over duurzaamheidsclaims van bedrijven en ook de ACM treedt handhavend op, bijvoorbeeld in de sectoren kleding, energie en vervoer.⁶

Omdat preventie de beste remedie is, heeft de Europese Commissie twee richtlijnvoorstellen gepubliceerd die de aanpak van greenwashing zouden moeten versterken:

- Op 30 maart 2022 verscheen het Voorstel om de positie van de consument te versterken in de groene transitie (Voorstel Versterking consumentenpositie).⁷
- Op 22 maart 2023 verscheen het Voorstel over de staving en het communiceren van uitdrukkelijke milieucclaims (Voorstel groene claims).⁸ Dit voorstel vormt een aanvulling op het bovengenoemde Voorstel Versterking consumentenpositie.

Belangrijk is om te vermelden dat de voorstellen nog geen definitief akkoord hebben van het Europees Parlement, alhoewel er wel al voorlopige overeenstemming is bereikt over het Voorstel voor versterking van de consument voor de groene transitie.⁹ Uit de voorstellen kan afgeleid worden dat de aanpak van greenwashing hoge urgentie heeft en de voorstellen naar verwachting belangrijke wijzigingen met zich mee gaan brengen op het gebied van duurzaamheidsmarketing en -communicatie.

2. Achtergrond: Greenwashing en de European Green Deal

De Europese Green Deal is de strategie in Europa voor duurzame groei en met als einddoel om het eerste klimaatneutrale continent te worden in 2050.¹⁰ Om deze klimaat- en milieudoelstellingen te verwezenlijken zijn duurzame consumptie en productie van essentieel belang en de consument moet ondersteund worden om zulke duurzame keuzes te maken, onder meer door de consument

te beschermen tegen misleidende milieueclaims.¹¹ Om onder meer dit te bewerkstelligen heeft de Europese Commissie het Actieplan voor de circulaire economie ontwikkeld.¹² Dit actieplan is een van de belangrijkste bouwstenen van de Europese Green Deal en heeft als andere doelstellingen onder meer om duurzame producten de norm te laten zijn in de EU en te zorgen voor minder afval. Het versterken van de positie van de consument en deze te beschermen tegen greenwashing is een van de prioriteiten binnen dit plan.¹³ Tegen deze achtergrond heeft de Europese Commissie het Voorstel Versterking consumentenpositie en het Voorstel Groene claims gepubliceerd.

3. Voorstel Versterking van de positie van de consument voor de groene transitie

Regelgeving over (al dan niet bewuste) greenwashing draait in essentie om misleiding en meer specifiek om misleiding van de consument. Dergelijke praktijken worden gekwalificeerd als 'oneerlijke handelspraktijken', die gereguleerd worden door de Richtlijn 2005/29/EG, Oneerlijke Handelspraktijken (hierna: Richtlijn OHP).¹⁴

Regelgeving over (al dan niet bewuste) greenwashing draait in essentie om misleiding

De Richtlijn OHP bevat vooralsnog vooral algemene beschrijvingen van misleidende praktijken, maar geen specifieke voorschriften op het gebied van greenwashing. Door de toename van de hoeveelheid en soorten greenwashing volstaan de huidige bepalingen van de Richtlijn OHP en bijbehorende richtsnoeren niet meer en is behoefte aan specifiekere regels op dit gebied. Deze aanpassing van de Richtlijn OHP wordt voorgesteld met de Richtlijn Versterking consumentenpositie, die overigens ook voorstellen voor andere onderwerpen bevat. Dit nieu-

we voorstel heeft onder meer als doel om consumenten beter in staat te stellen weloverwogen aankoopbeslissingen te nemen.

Uitbreiding misleidende handelspraktijken

Een van de belangrijkste voorstellen voor het tegengaan van greenwashing is de uitbreiding van de lijst met productkenmerken waarover een consument niet mag worden misleid uit artikel 6 lid 1 Richtlijn OHP en dat geïmplementeerd is in artikel 6:193c lid 1 BW. Dit artikel ziet nu onder meer op informatie over de voornaamste kenmerken van een product (zoals samenstelling en gebruiksmogelijkheden) of de hoedanigheid van de handelaar (zoals zijn identiteit of kwalificaties). Met de aanpassing van artikel 6 lid 1 Richtlijn OHP mag geen informatie meer verstrekt worden die de consument kan misleiden over de effecten op maatschappelijk- en milieugebied, de duurzaamheid en de reparatiebaarheid van het product. Aan lid 2 worden twee aanvullende praktijken toegevoegd, namelijk: het vermelden van een milieueclaim over toekomstige milieuprestaties zonder duidelijke, objectieve en verifieerbare toezeggingen en streefdoelen en zonder onafhankelijk monitoringsysteem wordt misleidend geacht, net als het maken van reclame over voordelen voor de consument, die binnen de relevante markt als een gangbare praktijk worden beschouwd.

Verder wordt voorgesteld om artikel 7 Richtlijn OHP (geïmplementeerd in artikel 6:193d BW) uit te breiden waarmee misleidend wordt de situatie dat bij vergelijkingen informatie ontbreekt over de vergelijkingsmethode, de producten die met elkaar worden vergeleken, de leveranciers en de maatregelen om de informatie actueel te houden.

Uitbreiding Zwarte lijst misleidende handelspraktijken

In aanvulling op artikel 6 lid 1 Richtlijn OHP worden in bijlage 1 van diezelfde richtlijn concrete voorbeelden gegeven van handelspraktijken die onder alle omstandigheden als oneerlijk (misleidend of agressief) worden beschouwd. Deze lijst van verboden misleidende handelspraktijken is geïmplementeerd in artikel 6:193g BW. Aan deze bepalingen worden met het Voorstel versterking consumentenpositie ook nieuwe verboden handelspraktijken

Auteurs

1. Mr. J.A. Roelofs is advocaat op het gebied van duurzaamheidsmarketing en -communicatie en oprichter van Lasting Legal. Mr. A. Filemon is docent-onderzoeker bij het Kenniscentrum Duurzaam Organiseren van Hogeschool Leiden.

Noten

2. Voorstel (2022/0092(COD)) voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen OHP en 2011/83/EU wat betreft het versterken van de positie van de consument voor de groene transitie door middel van betere informatie en bescherming tegen oneerlijke praktijken, p. 1.

3. Autoriteit Consument & Markt, *Onderzoek Beleving van duurzaamheidsclaims bij consumenten*, acm.nl, 31 juli 2023.

4. Europese Commissie, *Impact Assessment Report*, SWD(2022) 85 final, p. 10.

5. B. Franta, *Corporate greenwashing: The lawyers are coming*, ecgi.global, 9 maart 2023.

6. Autoriteit Consument & Markt, *ACM: consumenten hebben recht op duidelijke informatie over duurzaamheid*, acm.nl, 28 augustus 2023.

7. Voorstel (2022/0092(COD)) voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen OHP en 2011/83/EU wat betreft het versterken van de positie van de consument voor de

groene transitie door middel van betere informatie en bescherming tegen oneerlijke praktijken.

8. Voorstel (2023/0085) voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de staving en het communiceren van uitdrukkelijke milieueclaims (Voorstel groene claims).

9. Raad van de EU, *Raad en Parlement akkoord over versterkte positie van consument bij groene transitie*, consilium.europa.eu, 19 september 2023.

10. Europese Commissie, *Mededeling van de Commissie. De Europese Green Deal*, Eur-lex.europa.eu, 11 december 2019, europa-nu.nl, laatst geraadpleegd 14 april 2023.

11. Europese Commissie, *Circulaire economie: Commissie stelt nieuwe consumentenrechten en een verbod op greenwashing voor*, ec.europa.eu, 30 maart 2022.

12. Europese Commissie, *Mededeling van de commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees economisch en sociaal comité en het comité van de regio's*. Een nieuw actieplan voor een circulaire economie, 11 maart 2020, COM(2020)98 final.

13. COM(2020)98 final, 11 maart 2020 en COM(2020)696 final, 13 november 2020.

14. Richtlijn OHP van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt.



© Shutterstock

toegevoegd. Allereerst komt op deze zwarte lijst onder meer het vermelden van generieke en vage milieucclaims wanneer de milieuprestaties niet kunnen worden aangetoond. Een generieke claim is een niet in een duurzaamheidskeurmerk opgenomen, uitdrukkelijke milieucclaim waarbij de specificatie van de claim niet in duidelijke en in het oog springende bewoordingen op hetzelfde medium is aangebracht (absolute claim). Denk aan claims als *eco(logisch)*, *verantwoord*, *milieuvriendelijk*, *milieubewust*, *klimaatvriendelijk*, *biologisch afbreekbaar*, *bewust*, *biobased*, *CO₂-neutraal*.

Duurzaamheidskeurmerken en logo's zijn alleen toegestaan als ze zijn gebaseerd op officiële certificeringsregelingen of zijn ingesteld door een overheidsinstantie

Ook komt op de zwarte lijst een verbod op het voeren van een vrijwillig duurzaamheidskeurmerk dat niet gecertificeerd is.¹⁵ Duurzaamheidskeurmerken en logo's zijn alleen toegestaan als ze zijn gebaseerd op officiële certificeringsregelingen of zijn ingesteld door een overheidsinstantie. In het voorstel voor groene claims wordt daar een verbod aan toegevoegd voor zelf-gecertificeerde milieukeurmerken en worden aanvullende eisen gesteld op het gebied van transparantie en geloofwaardigheid.

4. Voorstel Groene Claims

Het Voorstel Groene Claims is een *lex specialis* die het Voorstel Versterking Consumentenpositie, de *lex generalis*, aanvult.¹⁶ Wanneer er op specifieke gebieden regels gelden voor de onderbouwing en communicatie van milieucclaims hebben deze voorrang boven de regels in het voorstel.¹⁷

In de kern bevat het Voorstel Groene Claims minimumvereisten die gesteld worden aan de staving en onderbouwing van vrijwillig gemaakte milieucclaims en milieukeurmerken. Het voorstel van de Europese Commissie heeft als doel om misleidende en slecht onderbouwde vrijwillige milieucclaims tegen te gaan en het aantal mis-

leidende milieucclaims en milieukenmerken te beperken. De algemene doelstelling van het voorstel is drieledig. Ten eerste het verhogen van milieubescherming en bijdragen tot een snellere groene transitie naar een circulaire, schone en klimaatneutrale economie in de Europese Unie. Ten tweede het beschermen van consumenten en bedrijven tegen greenwashing om consumenten in staat te stellen om beter geïnformeerde keuzes te maken om zo meer duurzame aankoopbeslissingen te kunnen nemen op basis van geloofwaardige milieucclaims en keurmerken. Ten derde het verbeteren van de rechtszekerheid, het bevorderen van het concurrentievermogen van marktdeelnemers die zich inspannen voor duurzaamheid en het scheppen van mogelijkheden voor grensoverschrijdende handel.

Minimumcriteria onderbouwing milieucclaims

Artikel 3 van het voorstel bevat minimumcriteria waaraan de onderbouwing van uitdrukkelijke milieucclaims (milieucclaims in tekstvorm of opgenomen in een milieukeurmerk) moet voldoen om te voorkomen dat ze misleidend zijn. Het voorstel is uitdrukkelijk beperkt tot milieukeurmerken en omvat niet maatschappelijke claims – dit in tegenstelling tot de huidige bepalingen in de Leidraad Duurzaamheidsclaims van de ACM en Code voor Duurzaamheidsreclame. Milieucclaims zijn tekstuele claims of via een milieukeurmerk gemaakt door handelaars, richting consumenten over de milieuprestatie van producten of van bedrijven.

De onderbouwing van de claims moet gebaseerd zijn op erkende wetenschappelijke methoden en de meest recente technische kennis

De onderbouwing van de claims moet gebaseerd zijn op erkende wetenschappelijke methoden en de meest recente technische kennis. Specifieke methodes worden niet voorgeschreven, noch is vereist dat voor elke claim een volledige levenscyclusanalyse wordt uitgevoerd. De onderbouwing moet primaire informatie bevatten die voor de handelaar beschikbaar is over de milieueffecten,

-aspecten of -prestaties waarop de claim betrekking heeft of secundaire informatie die representatief is voor het product. Uit de milieucclaim moet duidelijk worden of deze betrekking heeft op een product(onderdeel) of dienst en betrekking heeft op de milieu-impact die vanuit het perspectief van de levenscyclus significant is. De claim mag niet gelijkstaan aan de wettelijke vereisten voor producten of handelaren binnen een specifieke sector of over aspecten die gebruikelijk zijn voor de producten.

Deze minimumcriteria kunnen eventueel na evaluatie via gedelegeerde handelingen worden uitgebreid door regels voor de beoordeling van de milieuaspecten, milieueffecten of milieuprestaties vast te stellen, te bepalen in welke gevallen primaire informatie moet worden verstrekt of nadere regels vast te stellen in verband met de levenscyclus van bepaalde producten of sectoren.

Vereisten voor communiceren milieucclaims

Artikel 4 bepaalt dat uitdrukkelijke milieucclaims alleen betrekking mogen hebben op die milieueffecten of -prestaties die voldoende (lees: overeenkomstig de voorwaarden uit artikel 3,4 en 5 Voorstel Groene Claims) en in de context van het product of de organisatie als 'significant' gezien kunnen worden. Bij de claim moet informatie verstrekt worden over de wijze waarop consumenten het product kunnen gebruiken om de milieueffecten te bereiken. Heeft de claim betrekking op toekomstige milieuprestaties, dan moet dit ook goed onderbouwd worden. Daarnaast moeten claims voorzien worden van de informatie over de onderbouwing van de claim, bijvoorbeeld over de aspecten, effecten of prestaties waarop de claim betrekking heeft, erkende internationale normen, studies, en berekeningen en de wijze waarop de verbeteringen worden gerealiseerd, het conformiteitscertificaat en de gegevens van de verificateur.¹⁸ Dit mag in fysieke vorm, als weblink, QR-code of iets vergelijkbaars, aldus lid 6.

Voorafgaande verificatie

Een van de meest ingrijpende aspecten van het voorstel is dat een claim *vooraf* geverifieerd en gecertificeerd moet worden door een officiële verificateur, voordat deze in een commerciële boodschap gebruikt mag worden.¹⁹ Met het oog op de betrouwbaarheid van de claim moet de verificateur vaststellen of de claim voldoet aan de vereisten van artikel 3 tot en met 7 uit het voorstel. De verificateur is een officieel geaccrediteerde instantie en heeft geen banden met het product waarop de milieucclaim is aangebracht en heeft geen tegenstrijdige belangen. De lidstaten zijn zelf verantwoordelijk voor het toezicht op het verificatieproces.

¹⁵ Kamerstukken II 2021/22, 22112, nr. 3424, Brief van de Minister van Buitenlandse zaken, Fiche: Herziene Richtlijnen Grote-rol voor de consument bij de groene transitie.

¹⁶ Voorstel (2023/0085) voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de staving en het communiceren van uitdrukkelijke milieucclaims (Voorstel

Groene Claims), par. 1.1.

¹⁷ Voorstel (2023/0085) voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de staving en het communiceren van uitdrukkelijke milieucclaims (Voorstel Groene Claims), par. 1.2. Sectorspecifieke wet- en regelgeving geldt bijvoorbeeld voor energielabels op witgoed en elektronische apparaten (Vo EU 2017/1369). Een niet

uitputtende lijst is te vinden in bijlage 3 van de Leidraad Duurzaamheidsclaims van de ACM.

¹⁸ Voorstel (2023/0085) voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de staving en het communiceren van uitdrukkelijke milieucclaims (Voorstel Groene Claims), par. 6.3.

¹⁹ Geaccrediteerd overeenkomstig Veror-

dening (EG) 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) 339/93.

Als de verificatie is afgerond, wordt een conformiteitscertificaat afgegeven dat zal worden erkend in de hele EU. De lidstaten delen de lijst met conformiteitscertificaten via een ingesteld Informatiesysteem Interne Markt.²⁰ Bedrijven kunnen de claim daarmee in de hele EU gebruiken, zonder dat zij het risico lopen dat handhavend wordt opgetreden.

Vergelijkende milieucclaims

Claims die beweren dat de milieuprestatie beter is dan die van een vergelijkbaar product of bedrijf worden vergelijkende milieucclaims genoemd. Hiervoor zijn in artikel 4 en 6 aanvullende eisen opgenomen. Er moet in elk geval gelijkwaardige informatie worden gebruikt voor de beoordeling van de milieueffecten, -aspecten of -prestaties van de producten die worden vergeleken. Voor de vergelijking moeten gegevens worden gebruikt die op gelijkwaardige wijze zijn gegenereerd of verkregen. De gebruikte hypothesen moeten consistent zijn en bij de verbetering van de effecten moet worden toegelicht welk effect de verbetering heeft en daarbij moet een referentiejaar worden vermeld. De vergelijking mag niet zien op een product of concurrent die niet langer op de markt actief is of niet langer aan consumenten verkoopt, tenzij het bewijs aantoonst dat de verbetering aanzienlijk is en in de afgelopen vijf jaar is verwezenlijkt.

Milieukeurmerken

Ook het Voorstel Groene Claims bevat ambitieuze maatregelen om de wildgroei aan milieukeurmerken en de daaruit voortvloeiende verwarring terug te dringen. In het voorstel Versterking van de positie van de consument bij de groene transitie werd al voorgesteld om duurzaamheidskeurmerken en logo's alleen toe te staan als ze zijn gebaseerd op officiële certificeringsregelingen of zijn ingesteld door een overheidsinstantie. Het Voorstel Groene Claims voegt daaraan toe dat ook milieukeurmerken aan bovengenoemde criteria moeten voldoen alsmede aan de eisen voor milieu-etiketteringssystemen. Dit systeem certificeert dat een product, proces of handelaar voldoet aan de gestelde eisen, waarna het een milieukeurmerk mag krijgen. Zelfcertificering wordt verboden. Er wordt een verbod voorgesteld op het invoeren van nieuwe keurmerken door publieke autoriteiten en lidstaten, maar de lidstaten kunnen de Europese Commissie alsnog verzoeken dat te doen. Bij de aanvraag van een keurmerk door een private partij moet door de lidstaten worden beoordeeld wat de toegevoegde waarde is. De Europese Commissie publiceert vanaf de omzetting van de richtlijn wat de officieel erkende milieukeurmerken zijn.

CO₂-compensatieclaims

Claims die verband houden met CO₂-compensatie zijn omstreden en krijgen bijzondere aandacht in het voorstel Groene Claims. Voor claims die verband houden met CO₂-compensatie moet door transparante communicatie ook duidelijk worden gemaakt dat sprake is van compensatie. Voor die verduidelijking gelden vervolgens ook weer eisen en moet het bijvoorbeeld altijd duidelijk zijn welk onderscheid er is tussen compensatie voor broeikasgasemissies en de broeikasgasemissies zelf. Over de compensatie moet vervolgens toegelicht worden of zij betrekking heeft op

Claims die verband houden met CO₂-compensatie zijn omstreden en krijgen bijzondere aandacht in het Voorstel Groene Claims

emissiereducties of op emissieverwijderingen. Een belangrijk vereiste is bovendien dat de compensaties een hoog integriteitsniveau hebben en correct berekend zijn, iets wat niet zo vanzelfsprekend is gebleken als het lijkt.²¹

Micro-, kleine- en middelgrote ondernemingen

Voorgesteld wordt om zogeheten 'micro-ondernemingen' (met minder dan tien werknemers en een jaaromzet van maximaal € 2 miljoen) vrij te stellen van sommige vereisten uit het voorstel. Zo hoeven zij niet de uitgebreide beoordeling ter onderbouwing van hun (vergelijkende) milieucclaims te doen en hoeven zij hierover ook geen conformiteitscertificaat aan te vragen.²² Als zij wel een conformiteitscertificaat zouden willen ontvangen op grond van artikel 10, zullen zij wel aan die vereisten moeten voldoen. De lidstaten moeten kleine en middelgrote ondernemingen helpen om aan de vereisten van het voorstel te voldoen. Zij moeten toegang krijgen tot financiering, opleiding van personeel en andere organisatorische en technische bijstand aldus artikel 12 van het voorstel.

Handhaving

De lidstaten moeten zorgen voor ten minste één geschikte bevoegde autoriteit die verantwoordelijkheid draagt voor de handhaving. Deze bevoegde autoriteit moet toegang kunnen eisen tot relevante informatie en deze informatie kunnen inzien om vast te stellen of sprake is van inbreuk op de vereisten uit het voorstel. De autoriteit krijgt de bevoegdheid om onderzoek en procedures in te stellen en om op eigen initiatief oplossingen en maatregelen voor te stellen die een einde maken aan de inbreuk en om als dat nodig is stakingsbevelen vast te stellen en sancties op te leggen. De sanctie moet afhangen van de aard, ernst, omvang en de duur van de inbreuk, het opzettelijke of nalatige karakter, de financiële draagkracht van de inbreukmaker, eventuele economische voordelen en eventuele verzwarende omstandigheden, waaronder eerdere inbreuken. De autoriteit moet rekening houden met de sancties die opgelegd worden in de verschillende lidstaten. De bevoegde autoriteit moet tot slot met regelmaat de claims en de regelingen voor keurmerken controleren.

5. Reactie van het kabinet op de voorstellen

Het Nederlandse kabinet heeft overwegend positief gereageerd op beide voorstellen.²³ Ten aanzien van het Voorstel Versterking consumentenpositie onderschrijft het kabinet de mogelijkheid dat door de voorgestelde maatregelen het aantal keurmerken en logo's zal afnemen. Het kabinet is kritisch dat certificering niet de garantie biedt

dat er aanzienlijke resultaten worden behaald. Dat zal afhangen van de eisen van certificering. Een ander punt van aandacht vormen de kosten van certificering. Hoge kosten zullen de ondernemer mogelijk ontmoedigen om in aanmerking te komen voor het duurzaamheidskeurmerk en dat kan ertoe leiden dat zij minder geneigd zijn om de milieu-impact te verkleinen. Er blijft een marktprikkel nodig voor bedrijven en dus consumenten die geïnteresseerd zijn in producten met een duurzaamheidsclaim.

Voorts is het kabinet voorstander van goed onderbouwde duurzaamheidsclaims en beschouwt zij het Voorstel Groene Claims als een belangrijke aanvulling op bestaande wet- en regelgeving en is het positief over het doel wat het voorstel beoogt te bereiken. Dit sluit aan bij het advies van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan het kabinet om in te stemmen met het voorstel van de Europese Commissie over Groene Claims omdat het voorstel grotendeels in lijn is met het Nederlandse kabinetsbeleid. Er wordt gepleit voor een uniforme methode op EU-niveau voor de onderbouwing van milieuclaims, om het speelveld en harmonisatie tussen lidstaten te garanderen en verstoring van de interne markt te voorkomen. Het ministerie ziet wel financiële en juridische aandachtspunten voor de handhaving en uitvoering.²⁴

Het kabinet is verder positief over het instellen van een onafhankelijke, geaccrediteerde verificateur en de wederzijdse erkenning in de lidstaten van het certificaat.

Het kabinet is echter ook kritisch en uit twijfels, met name door het ontbreken van een uniforme methode voor de onderbouwing van milieuclaims. Zij pleit voor een duidelijke, specifieke en betrouwbare algemene methode, bijvoorbeeld de Milieuoetafdrukmethode, die eventueel sectorspecifiek kan worden uitgewerkt. Een uniforme methode vergemakkelijkt het verificatieproces en het toezicht voor markttoezichthouders. Daarnaast is het kabinet kritisch op de beoordeling van de toegevoegde waarde van nieuwe keurmerken door de lidstaten en pleit het voor strengere proceseisen voor de onderbouwing en verificatie. Risico's ziet het kabinet ook in het geval certificering

Binnen het Europees Parlement is er brede steun voor de nieuwe regelgeving

duur is en dat bedrijven daardoor minder of helemaal niet (meer) communiceren over hun milieuprestaties en daardoor hun impact aantoonbaar verkleinen. Het kabinet bepleit om de maker van de milieuclaim verantwoordelijk te houden voor de claim in plaats van de handelaar en pleit ervoor dat ook microbedrijven onder het voorstel vallen.²⁵

Van de plenaire vergadering van het Europees Parlement is er brede steun voor de nieuwe regelgeving.²⁶ *'The jungle of false environmental claims will end as only certified and substantiated ecological claims will be permitted.'*²⁷

6. Tot slot

Het is, met het oog op klimaatverandering, goed dat er meer aandacht komt voor greenwashing en dat de Europese Commissie duidelijke regels voorstelt voor duurzaamheidsclaims. Als de doelstellingen uit de voorstellen worden behaald, dan zouden marktdeelnemers hun besluitvorming op betrouwbare milieu-informatie kunnen baseren. Dat geldt voor aankoopbeslissingen, keuze voor leveranciers, zakenpartners, productontwerp of aanbesteding. Dit zou de vraag naar groenere producten en oplossingen stimuleren en dat draagt bij aan de algemene doelstelling voor een meer circulaire en groene economie. Het duurt echter nog enige jaren voordat deze voorstellen geïmplementeerd zijn in Nederlandse wetgeving. We kunnen ons echter niet veroorloven daarop te wachten. Bedrijven en (hun) juristen moeten het voortouw nemen bij het ontwikkelen van echte groene merken, ondersteund met goede duurzaamheidsclaims. Met een duidelijke lijn van de ACM en RCC moeten greenwashende merken in de tussentijd worden aangesproken. ●

20. Ingesteld bij Verordening (EU) 1024/2012.

21. Zie o.a. The Guardian, *Rainforest carbon credit schemes misleading and ineffective, finds report*, theguardian.com, 15 september 2023.

22. Voorstel (2023/0085) voor een Richtlijn

van het Europees Parlement en de Raad betreffende de staving en het communiceren van uitdrukkelijke milieuclaims (Voorstel Groene Claims), art. 3 lid 3 en art. 10 lid 3.

23. *Kamerstukken II* 2021/22, 22112, nr. 3424, p. 6 e.v.; *Kamerstukken II* 2022/23, 22112, nr. 3671, p. 5 e.v.; en

Kamerstukken I 2022/23, 36114, B, p. 12.

24. Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, *Beslisnota BNC Fiche Green Claims richtlijn*, 18 april 2023.

25. *Kamerstukken II* 2021/22, 22112, nr. 3671, Brief van de Minister van Buitenlandse zaken, Fiche: Groene Claims Richtlijn.

26. 544 voor 18 tegen en 17 onthoudingen.

27. European Parliament, *'Parliament backs new rules for sustainable, durable products and no greenwashing'*, europarl.europa.eu, 11 mei 2023.